

PREŠPORSKÝ podnikateľ

Mesačník Bratislavskej regionálnej komory SOPK

Číslo 1 / Ročník V. • Január 2012

PF 2012

Volby do orgánov SOPK

Opäť, ako každých 5 rokov, sa chystáme na voľby do Zhromaždenia delegátov SOPK (ZD SOPK) a voľby do Zhromaždenia delegátov Bratislavskej regionálnej komory SOPK (ZD BRK SOPK) pre volebné obdobie 2012 až 2017. Predstavenstvo SOPK určilo termín volieb do 31. januára 2012.

Kandidátnu listinu ZD SOPK ste dostali začiatkom decembra. Kandidátnu listinu do ZD Bratislavskej regionálnej komory sme Vám poslali 15. decembra 2011.

Navrhnutých kandidátov do týchto orgánov schválilo Predstavenstvo Bratislavskej regionálnej komory.

Dovoľujeme si Vás požiadať, aby ste kandidátne listiny upravili tak, že podčiarknete meno a priezvisko alebo zakrúžkujete poradové číslo toho kandidáta, ktorému dávate svoj hlas. Označte toľko kandidátov, koľko je uvedených na kandidátnej listine (t.j. do ZD SOPK 20 kandidátov a do kandidátnej listiny BRK SOPK 50 delegátov), lebo v opačnom prípade bude Váš hlas neplatný. Nezvolení kandidáti budú v príslušnom poradí podľa počtu získaných hlasov ustanovení za náhradníkov.

Platnosť kandidátnej listiny potvrdíte pečiatkou, menom a priezviskom štatutárneho zástupcu a podpisom štatutárneho zástupcu Vašej spoločnosti. Kandidátnu listinu do Zhromaždenia delegátov BRK SOPK podpísanú štatutárnym zástupcom zašlite najneskôr do 31. januára 2012 na adresu:

Bratislavská regionálna komora

Jašíkova 6, 826 73 Bratislava

Pre platnosť zaslanej kandidátnej listiny rozhoduje pečiatka na obálke.

Kandidátne listiny zaslané po dátume 31.1.2012 nebudú platné.

Ing. Miroslav Zimek, zástupca riaditeľa BRK SOPK

tel. 02 4829 1202, e-mail: miroslav.zimek@sopk.sk

Vstupujeme opäť do Nového roka a v kútiku duše veríme, že bude lepší ako ten minulý. Nie, že by nám niekto dával ružovú perspektívu, to skôr naopak. Noviny sú plné čiernych scenárov o svetevej ekonomike, všetkých svetových menách, tú našu malú ekonomiku nevynímajúc. Ale už sa nám akosi nechce akceptovať, že by mal prísť ďalší rok bez lepšej nálady, dôvery, vyššej spotreby a teda aj výroby. Už vlastne štvrtý za sebou. A to je ozaj trochu veľa. Zabudnime teda na všetky tie negatíva, veď donekonečna to všetko nemôže ísť nesprávnym smerom. Za posledné roky sme sa dosť vycvičili a sme pripravení takmer na všetko. Tak si teda namalujeme trochu lepšiu budúcnosť a verme spoločne, že aj príde. Hovorí sa, že na šťastie treba byť pripravený. Tak sa teda po ňom aktívne popozerať a nečakať, kým nám poklepe po pleci. A keď ho aj nezbadáme všetci, doprajme ho aspoň tým, u ktorých sa zastaví. Veď keď sa bude dať susedovi, možno z toho niečo kvapne aj nám. Poprajme si teda do tohto Nového roku okrem obligátneho zdravia a šťastia aj trochu dobrej nálady a dobroprajnosti navzájom.

www.basopk.sk

EDITORIÁL

Ing. Igor Junas, Generálny riaditeľ Kerametal, a.s., predseda Predstavenstva BRK SOPK

Aký bude nový rok 2012?

Vstupujeme do roku, ktorý podľa jedného z katastrofických výkladov mayskeho kalendára, má byť posledný. Konkrétne by sa to malo stať 21.12.2012. Vykladači kalendára chvalabohu nehovoria presne o ktorej hodine, čo ma do určitej miery upokojuje. My vstupujeme do roku, ktorý sa podľa veľmi mála vykladačov stal rokom volebným. 10. marec ale u nás bude definitívne koncom krátko vládnutia veľmi zložitej koalície. V každom prípade je to škoda, pretože táto vláda, ktorá nakoniec sama seba strelila do kolena, nebude mať možnosť preukázať, že je schopná naplniť aspoň časť svojho am-

biciózneho programu. Po 10. marci ale vznikne nová vláda, s novým ambicióznym programom. Určite, pretože už na začiatku volebnej kampane, ktorá sa pomaly rozbieha, majú ambiciózne programy všetci účastníci volebného súboja. Matematickým výsledkom akejkolvek

kombinácie v rámci novej koalíciej vlády musí teda byť zákonite ambicióznym vládnym programom. Akákoľvek nová vládna koalícia, ktorá vyjde z volieb, však bude mať oproti všetkým predchádzajúcim jeden závažný hendikep a tým sú dopady krízy eurozóny, ktorá po koncoročnom frenetickom hasení európskymi lídrami ešte ani zďaleka nehlási

pokračovanie na strane 3

TÉMA ČÍSLA

Banky a financie

OBSAH

- 2** Mesto chce pomáhať podnikaniu
- 5** Európska únia je príliš veľký projekt, aby zanikla
- 8** Akciové trhy zažili najhorší rok od finančnej krízy
- 10** Prišiel čas platiť dlhy
- 14** Podnikateľský servis

Mesto chce pomáhať podnikaniu

Bratislava má niečo vyše roka nové vedenie. Nie je to ešte čas na veľké bilancovanie, ale dosť na to, aby sa niektoré veci už prejavili. Ako sa na to pozerá primátor Bratislavy Milan Ftáčnik sme sa spýtali na prelome rokov.

? Pán primátor, máte za sebou prvý rok svojho pôsobenia na magistráte hlavného mesta. Čo Vás najviac prekvapilo?

Najviac ma prekvapil finančný stav mesta. Bratislava mala na konci roku 2010 dlhodobé úvery vo výške 128 mil. eur, k tomu 8-ročný úver v Dopravnom podniku na nákup autobusov vo výške 49 mil. eur a ešte 50 mil. nezaplatených faktúr za práce vykonané pri rekonštrukcii zimného štadióna, Starej radnice atď. A prázdny rezervný fond, ktorý ešte v roku 2008 mal hodnotu 100 mil. eur, vrátane rezervy na nosný dopravný systém, ale to všetko je preč. Od pravicového primátora, ktorý mal 20 ročné skúsenosti zo samosprávy, som to nečakal. Ako manažér nedokázal zareagovať na finančnú a hospodársku krízu a nechal mesto katastrofálne zadlžené. Niečo som vedel ako mestský poslanec, ale ten celkový obraz ma prekvapil.

? Nie je to ešte dostatočný čas na to, aby ste stihli realizovať Vaše zámery, s ktorými ste nastupovali do úradu – napriek tomu: Čo sa Vám podarilo doteraz realizovať a čo z toho, čo ste mali v pláne, vidíte ako ťažko realizovateľné?

V prvom roku sme začali s výrazným šetrením na chode magistrátu a súčasne s ozdravovaním mestských financií. O 5 mil. sme znížili dlhodobé zadlženie mesta, splatili splátku úveru na autobusy, časť nezaplatených faktúr sme reštrukturalizovali a časť

zaplatili. Zlá správa je taká, že ozdravovať mesto a šetriť budeme musieť celé štyri roky. Dokonca sme museli od roku 2012 zvýšiť dane z nehnuteľností, čo sa výraznejšie dotkne práve podnikateľov. Inak by sme ale nezostavili vyrovnaný rozpočet. Pretože v roku 2012 máme na dlhy a dlhovú službu zaplatiť 25 mil. eur. Aj z týchto dôvodov som začal zo svojho programu s tými cieľmi, ktoré si nevyžadujú veľa peňazí. Súvisia s myšlienkou otvorenej samosprávy, čo je pre mňa zmena vzťahu mesta a občanov. V rámci otvorenej samosprávy zverejňujeme informácie aj nad rámec zákona, organizujeme verejné diskusie k zásadným otázkam, snažíme sa vziať občianov do spolurozhodovania, napr. prostredníctvom participatívneho rozpočtu. Myslím, že atmosféra v meste sa zmenila. Že konáme otvorene, transparentne a snažíme sa zodpovedne riešiť problémy mesta. Ale pohli sme sa aj v oblasti dopravy. Zriadil som komisiu pre cyklistickú dopravu a spolu s cyklistami riešime, kde budovať nové cyklotrasy. A nielen to, ide nám o celkovú zmenu filozofie dopravy, z doterajšieho dôrazu na automobilovú dopravu presunúť dôraz na verejnú dopravu, zvýšenie podielu cyklistickej dopravy a vytvorenie lepších podmienok pre chodcov. Podarilo sa v zastupiteľstve urobiť zásadné rozhodnutie o nosnom dopravnom systéme, t.j. že Bratislava sa bude uchádzať o európske fondy na rekonštrukciu

Starého mosta a budovanie koľajovej trate do Petržalky. Výberovým konaním sme ustanovili novú hlavnú architektku a posilnili sme reguláciu mesta vo vzťahu k investičnej činnosti. Uzavreli sme obstarávanie zmien a doplnkov územného plánu číslo 02, začali sme s obstarávaním nového územného plánu, ale budeme obstarávať aj ďalšie zmeny a doplnky, ale omnoho transparentnejšie a s väčšou účasťou verejnosti ako doteraz. Máme viaceré rozvojové zámery, ale kvôli splácaniu dlhov budeme musieť vyriešiť otázku, odkiaľ na ne mesto zoberie.

? Na záver, čo by ste chceli zaželať v novom roku podnikateľom, občanom Bratislavy a čo by ste si želali Vy?

Do nového roku želim podnikateľom Bratislavy, aby viac ako doteraz pocítili, že samospráva mesta je pre nich dobrým partnerom, že mesto chce byť nápomocné rozvoju podnikania, lebo od neho závisí dlhodobá prosperita Bratislavy. Občanom mesta želim, aby dokázali zvládnuť náročný rok 2012 v dobrom zdraví a s pozitívnym prístupom k riešeniu svojich problémov, ale aj problémov svojho okolia, svojej mestskej časti ako aj svojho mesta. Úprimne si želim, aby sme všetci spoločne dokázali pokračovať v ozdravovaní mestských financií, ale súčasne pokročili v príprave a realizácii rozvojových projektov mesta. ●

svoj koniec. Nech už je vývoj eurozóny akýkoľvek (a akýkoľvek naozaj môže byť), jedno je dnes už isté. Bezhlavé zadlžovanie štátov ľavicovými, ľavico-pravicovými, pravicovo-ľavicovými, alebo pravicovými vládami je minulosťou. Politický populizmus určite týmto zo dňa na deň nepominie, ale už dnes rozhladenejší volič vie medzi sľubmi ľahko prečítať, ktoré sú reálne, a ktoré sú v „ľufte“.

Štát je vo svojej podstate organizácia podobná súkromnej alebo štátnej firme. Ak nie je vedený zodpovedne a so zdravým sedliackym rozumom, je iba otázkou času, kedy sa ocitne v problémoch. To sa stalo aj takému majstrovi sveta, akým sú USA a i viaceré zvučné mená v rámci eurozóny. Vlni po vypuknutí krízy v eurozóne sme snáď prvýkrát videli, ako európski lídri zvyknutí vždy si na plnenie svojich volebných sľubov požičať v bankách, zrazu s hrôzou zistili, že tento prameň ich pohodlného života rýchlo vysychá. S rozšírenými očnými zreničkami začali pobeť od summitu po summit s úprimnou snahou krízu zamiesť pod koberec. No, žiaľ, nie je to také jednoduché a zrejme tento rok do 21. decembra ešte zažijeme mnoho summitov, končiacich sa nadšenými vyhláseniami o ich výsledkoch, ktoré ale na tretí deň banky a investori ľahko spochybnia. Preto budú nasledovať ďalšie summity, až kým nedôjde k radikálnym riešeniam, bez ktorých sa kríza jednoducho nedá vyriešiť. Jedno z nich je zosúladenie výdavkov štátov s ich príjmami. To isté bude platiť i pre našu novú vládu. Bude musieť hospodáriť so skromným rozpočtom a popritom riešiť mnohé nakopené problémy. Mohla by mať však v rukáve jedno eso, ktoré by mohlo do štátnej kasy postupne naliať viac peňazí a doposiaľ sa o ňom iba veľa hovorilo a diskutovalo. Tým je skutočné zlepšenie podnikateľského prostredia. Ľahko sa to hovorí, pretože mnohí ani nevedia, o čo ide, a tí druhí si to predstavujú presne podľa seba. Je to naozaj veľmi veľký a komplexný problém. Projekt Singapur, s ktorým prišiel minister Miškov, nie je síce všeliekom, ale je určite sympatickou snahou o odstránenie mnohých byrokratických bariér, ktorými sú hlavne malí podnikatelia veľmi zaťažovaní. Verím, že nová vláda, nech je akákoľvek, túto iniciatívu nezhodí zo stola ako celok, ako je to u nás pri zmenách vždy dobrým zvykom, ale vyberie aspoň tie najužitočnejšie a bude v nich popri svojich vlastných opatreniach pokračovať. ●

Dnes predstavujeme:

Dánsko – vstupná brána do Škandinávie

Najjužnejšia škandinávská krajina, predstavuje optimálnu vstupnú bránu do prosperujúceho severného regiónu Európy s vysokou kúpnu silou obyvateľstva. DK je vysoko industrializovaná krajina s modernou otvorenou ekonomikou. Dánsko je konštitučnou monarchiou a patrí medzi politicky najstabilnejšie krajiny na svete. Vzhľadom na malý domáci trh je závislá na zahraničnom obchode. Samotný export tovarov bol v r. 2010 na úrovni 30,7% HDP. V exporte dominujú výrobky s vyššou pridanou hodnotou - energetické zariadenia, „zelené technológie“, farmaceutické výrobky, biotechnológie, ale aj ropa, plyn a potraviny. Na tvorbe HDP sa podieľa sektor služieb 76,7%, priemysel 22,1% a poľnohospodárstvo 1,2% (2010). Zahraniční investori nemajú žiadne výhody, ale ani nie sú nijako diskriminovaní voči domácim investorom. Všeobecne platí, že všetky odvetvia môžu žiadať o podporu (R&D). Okrem toho je k dispozícii špecificky výhodné financovanie pre nasledovné sektory: biotechnológie, farmácia, medicína, veda o živých organizmoch (life science), životné prostredie, energetika, informačné a komunikačné technológie, potravinárstvo, poľnohospodárstvo a doprava.

Dánsko sa stále teší úverovému ratingu AAA, prebytok na bežnom účte (projekcia 2011) je 6,5%, verejný dlh 45,7% a rast na úrovni 1,1%. Napriek tomu, že DK nie je členom Eurozóny, DKK je prostredníctvom Európskeho mechanizmu výmenných kurzov naviazaná na EUR s úzkym fluktučným pásmom $\pm 2,25\%$.

Nevýhodou podnikania v Dánsku je vysoké daňové zaťaženie (daň z príjmu v priemere 48-51 % - hranica je až 67 %, daň zo zisku spoločností 25 %) a vysoké životné náklady. Legislatíva v Dánsku má jednoznačný výklad, pravidlá sa aplikujú presne tak, ako sú uvedené v legislatíve, neexistuje individuálne zaobchádzanie. Napriek vysokému stupňu internacionalizácie dánskej spoločnosti istou prekážkou je aj požadovanie základnej komunikácie v dánskom jazyku.

Dánsko je 18. najväčším investorom na Slovensku, kde pôsobí 90 DK firiem, ktoré vytvárajú cca 6500 pracovných miest.

Perspektívy rozvoja vzájomnej obchodnej spolupráce

Najperspektívnejšie sektory na spoluprácu sú ITC, dizajn, nábytok, módné návrhárstvo a textil v kontexte uvedeného, potravinárstvo a poľnohospodárstvo, energetika a životné prostredie, zdravotníctvo a odbory prírodných vied zaoberajúcich sa štruktúrou a správaním sa živých organizmov (live science), strojárstvo a subdodávky, biotechnológie, medicína a bezpečnosť potravín, poľnohospodárska technika, stavebníctvo.

Perspektívne položky slovenského exportu sú najmä výrobky pre osobnú spotrebu, výrobky a subdodávky na ďalšie priemyselné spracovanie - nákup výrobných materiálov, polotovarov, častí, súčastí a podzostáv vyšších priemyselných výrobkov a dopravných prostriedkov, výrobky pre verejný sektor.

Medzi komodity vhodné na vývoz do DK patria cestné vozidlá, zariadenia na telekomunikáciu a záznam a reprodukciu zvuku, elektrické zariadenia, prístroje a spotrebiče, stroje a zariadenia všeobecne používané v priemysle, železo a oceľ, papier, lepenka a výrobky z nich, kovové výrobky, obuv, rôzne výrobky z plastov, tlačiarenské výrobky, športové potreby, nábytok a jeho diely

Komodity vhodné na dovoz do DK sú všeobecné strojárenské zariadenia (čerpadlá, armatúry, regulačné zariadenia), farmaceutické výrobky (najmä inzulínové prípravky od firmy Novo Nordisk), špeciálne stroje a zariadenia (najmä zariadenia pre energetiku, chladiarenské, klimatizačné a ventilačné zariadenia) a komponenty pre automobily (napr. chladiče, alternátory)

Kontakt:

Michal Vrabel

ZÚ Kodan

Embassy of the Slovak

Republic

Vesterled 26-28

DK 2100 Copenhagen

Denmark

T: 0045-3920 9911

F: 0045-3920 9913

M: 0045-20 72 19 77

michal.vrabel@mzv.sk

emb.copenhagen@mzv.sk

www.mzv.sk/kodan

PREŠPORSKÝ podnikateľ

Prešporský podnikateľ • Ročník V, číslo 1/2012

Registračné číslo: MK SR: EV 23/8

ISSN: 1337-8295 • © BRK SOPK 2008

Vydáva: Bratislavská regionálna komora SOPK

Adresa: Jašíkova 6, 826 73 Bratislava

Tel.: 02 / 4829 1257

e-mail: mzervan@googlemail.com

Šéfredaktor: Miroslav Zervan • Tel.: 0905 436 937

Grafická úprava: IMPULS ART s.r.o.

Tlač a distribúcia: Tlačiareň Sineal, spol.s r.o.

Nečakane a o to prekvapujúcejšie nás náhle opustil náš dlhoročný kolega RNDr. Juraj Poledna, vedúci oddelenia zahraničných vzťahov. Počas viac ako 4 rokov pôsobenia v našej komore sme spolu pripravili a realizovali desiatky zaujímavých akcií pre našich aj zahraničných podnikateľov. Výrazne sa zaslúžil o získanie viacerých projektov financovaných z prostriedkov EÚ, hlavne v oblasti rozvoja inovačného potenciálu, podpory medzinárodnej spolupráce, ako aj vzdelávania podnikateľov. Tí, ktorí Ste ho poznali, venujte mu spolu s nami tichú spomienku.

Klubové stretnutie v znamení slova a hudby

Posledné z tradičných klubových stretnutí BRK SOPK v minulom roku sa nieslo trochu v inom duchu. Postarali sa o to hostia, ktorí tentoraz prišli z umeleckej sféry.

Program uvádzal Stanislav Bachleda, ktorý predstavil svojich hostí – sólistu opery

SND Ivana Ožváta a herca a recitátora Jozefa Šimonoviča. Príjemný večer obohatili úryvkami z obľúbených operiet, ktoré sa striedali s poéziou a hovoreným slovom.

Obaja umelci pobavili prítomných aj historkami z divadelného života a prispeli tak k predvianočnej atmosfére podujatia.

Ďalšia časť večera patrila neformálnym rozhovorom, ktoré sa rozprúdili aj vďaka pohosteniu a ochutnávke vín z produkcie vinárov z malokarpatského regiónu.

Aj v tomto roku budeme pokračovať v obľúbených klubových stretnutiach, ktoré prispievajú k utuženiu vzťahov medzi členmi Bratislavskej regionálnej komory SOPK.
mz

Máte záujem vzdelávať sa, získať nové kontakty, nadviazať spoluprácu, vymeniť si skúsenosti a zefektívniť svoje podnikanie?

Projekt REGIONFEMME Vám v roku 2012 ponúka bezplatne účasť na:

- **Akadémií pre začínajúce podnikateľky (kurz Začínáme podnikat')** - pre tie ženy, ktoré plánujú v blízkej dobe začať podnikat'. 10 kurzov z rôznych oblastí podnikania, napr. účtovníctvo, právne minimum, podnikateľský plán, ktoré Vám zásadne pomôžu v začiatkoch podnikania... (kurz začína na jar 2012)
- **Akadémií pre začínajúce podnikateľky (kurz Podnikáme) – pre už podnikajúce ženy.** 10 kurzov z rôznych oblastí podnikania: zmluvné právo, kalkulácia nákladov, riadenie výkonnosti.. Kurz začína na jeseň 2012. - Kurzy Vám pomôžu zefektívniť vlastné podnikanie..
- **Seminároch (podnikateľské prostredie v Rakúsku, softskills)**
 - Výročnom seminári (softskills)
- **Stretnutí slovenských a rakúskych podnikateľiek v Bratislave**
 - Konzultáciách o možnostiach podnikania v Rakúsku
- **Stretnutiach podnikateľiek – Kluby REGIONFEMME**
 - Účasť na simulačných hrách
 - Možnosť pridania svojej ponuky, dopytu do databázy slovenských a rakúskych podnikateľiek

Prehľad o podujatiach a prihlášky nájdete na: www.regionfemme.eu pod Podujatia, aktuálne podujatia a na Facebooku Regionfemme

Účasť na podujatiach je bezplatná.

Tešíme sa na Vás!

Ing. Ivana Kondášová – manažérka projektu,

email: ivana.kondasova@sopk.sk

a Mgr. Daniela Grznárik – manažérka vzdelávania,

email: daniela.grznarik@sopk.sk

Milé dámy,

máte podnikateľský zámer a plánujete v krátkej dobe začať podnikat', ale hľadáte ešte odvahu, informácie, prípadne by ste sa radi poradili so skúsenými podnikateľkami a lektormi?

Projekt Regionfemme Vám bezplatne ponúka účasť na **Akadémii pre začínajúce podnikateľky**. Začíname na jar 2012 (od apríla do júna 2012).

Na 10 stretnutiach odznejú prednášky na rôzne odborné témy z oblasti legislatívy, marketingu, finančného manažmentu a prednášky zamerané na získanie a zlepšenie mäkkých zručností, ktoré Vám pomôžu úspešne naštartovať vlastné podnikanie. Okrem toho máte možnosť konzultácií a mentoringu s lektormi a so skúsenými podnikateľkami, možnosť nadviazania nových kontaktov.

Prvé kolo Akadémie máme úspešne za sebou.

Neváhajte a odštartujte s pomocou Akadémie Vaše podnikanie!

Bližšie informácie a termíny získate na www.regionfemme.eu, záložka Podujatia a aktuálne podujatia., na Facebook regionfemme a u projektového tímu: Ing. Ivana Kondášovej – manažérky projektu 02/4829 1247 ivana.kondasova@sopk.sk a u Mgr. Daniely Grznárik – manažérky vzdelávania 02/4829 1297 daniela.grznarik@sopk.sk

Európska únia je príliš veľký projekt, aby zanikla

Turbulencie a hospodárske ťažkosti, ktoré v súčasnosti doliehajú na Európsku úniu, poskytujú priestor pre mnohé špekulácie okolo jej ďalšej existencie a najmä okolo pokračovania spoločnej európskej meny. Ako to vnímajú ľudia v aparáte EÚ, na to sme sa spýtali podpredsedu Európskej komisie a komisára pre inštitucionálne vzťahy a administratívu Maroša Šefčoviča.

Svet sa dnes v súvislosti s krízou zaoberá aj otázkami udržania spoločnej európskej meny, či dokonca existenciou samotnej EÚ. Myslíte si, že je scenár jej rozpadu pravdepodobný a zaoberajú sa vôbec euroúradníci takými otázkami?

Európska únia si za posledných 60 rokov stihla vybudovať imidž kredibilného svetového hráča a je príliš úspešným projektom na zánik. Aj napriek vážnosti dnešnej situácie predstavuje EÚ vo svetovom meradle hráča s enormným potenciálom, ktorého kľúčová úloha spočíva v procese zabezpečovania globálnej stability v 21. storočí. Nezabúdajme, že hneď po americkom doláre je naše euro druhou svetovou rezervnou menou. Transatlantická ekonomika predstavuje najväčší svetový trh, ktorý ročne vygeneruje zhruba 3 500 mld. eur. HDP Európskej únie, pohybu-

júci sa na úrovni približne 12 000 mld. eur, je cca o 1 300 mld. eur vyšší než HDP USA (10 700 mld. eur), nehovoriac o BRIC krajinách (Brazília, Rusko, India, Čína), ktorých HDP spolu predstavuje cca 8 000 mld. eur. Zástupcovia európskych inštitúcií spolu s predstaviteľmi členských krajín sa preto snažia čo najskôr úspešne implementovať opatrenia vedúce k prekonaniu dnešného stavu a k obnove európskej ekonomiky. S cieľom posilniť eurozónu bol minulý rok prijatý balík ekonomických opatrení tzv. "six-pack", ktorý významným spôsobom posilní správu (governance) ekonomických záležitostí v EÚ, resp. koncom novembra Európska komisia predložila návrh legislatívy na kontrolu prípravy štátnych rozpočtov a rozpočtovej disciplíny v členských krajinách, ktorý Európskej komisii umožní posúdiť národné rozpoč-

ty ešte pred ich schválením v parlamentoch z hľadiska makroekonomickej udržateľnosti a rešpektovania stanovených priorit a v prípade potreby požiadať o ich úpravu.

Otázka prípadného rozpadu eurozóny či Európskej únie ako takej teda nie je na programe dňa. Práve naopak – aktuálne opatrenia smerujú k ďalšiemu prehĺbeniu spolupráce v rámci eurozóny aj EÚ ako takej.

? Ste v pozícii, kde riadite obrovský aparát EÚ, na ktorý vynakladajú štáty únie veľké prostriedky. V čase, keď celá Európa škrtí svoje rozpočty, ste dali návrh na úsporné opatrenia aj vy, za čo ste si vyslúžili kritiku najmä odborárov. Viete teda veľmi dobre, ako sa cítia vlády, ktoré svojim občanom škrtajú ich doterajšie privilégia a uberajú zo sociálnych istôt. Ako to vnímate?

pokračovanie na strane 6

Samozrejme, návrhy spojené s úspornými opatreniami, ktoré sa bytostne dotýkajú zamestnancov, sú vždy vnímané veľmi citlivo a s určitou mierou prirodzenej rezistencie – pochopiteľne, najmä zo strany zástupcov odborových združení. Na druhej strane, v dnešnej dobe globálnej hospodárskej krízy je potrebné príslušné restriktívne opatrenia vnímať v širšom kontexte. Vzhľadom na pokles európskych hospodárskych ukazovateľov prichádzajú paralelné reakcie z členských krajín v podobe škrtoch v štátnych rozpočtoch.

Európska komisia zareagovala podobným spôsobom. Navrhovaná zmena v Štatúte zamestnancov inštitúcií EÚ prinesie v priebehu nadchádzajúceho viacročného finančného rámca EÚ (2014-2020) úsporu viac než 1 mld. eur, zmrazenie administratívnych výdavkov inštitúcií EÚ do roku 2020, 5-percentné zníženie stavu zamestnancov, zvýšenie týždenného pracovného času na 40 hodín, resp. veku odchodu do dôchodku na 65 rokov. V tomto kontexte je tiež potrebné pripomenúť, že administratívne výdavky EÚ predstavujú menej než 6 % celkových výdavkov európskeho rozpočtu. Zvyšných viac ako 94 % je prostredníctvom fondov a konkrétnych programov prerozdelených späť do národných rozpočtov členských krajín.

Berúc do úvahy všetky benefity a pridanú hodnotu, ktorú každej krajine členstvo v EÚ prináša, aktuálne uťahovanie európskych opaskov je akceptovateľnou cenou za znovunaštartovanie našich ekonomík.

? Európska únia prijíma opatrenia na zastavenie dlhovej krízy, ktoré budú stáť miliardy. Už to nie je o gréckom či dlhoch iných štátov, jednoducho si musíme uvedomiť, že ten dlh sme vytvárali spoločne. Nemáte pocit, že často nezodpovedné správanie sa

politikov si dnes odnášajú najviac občania? A nemôže potom takáto akcia vyvolať reakcie v podobe vážnych sociálnych kríz v jednotlivých krajinách?

Zo súčasnej situácie si treba zobrať poučenie do budúcnosti. Tak ako v každej rodine, aj v tej európskej sa momentálne nachádzame v období, ktoré nemožno označiť za optimálne a ktoré si vyžaduje dočasné fungovanie na úsporný režim. Mnohé členské krajiny v uplynulých rokoch zanedbali štrukturálne reformy a nevyužili dostatočne ekonomický rast na zreformovanie makroekonomického prostredia a zmodernizovanie svojho hospodárstva.

Ako som však už spomínal, cveng modrozlatej vlajky je v celosvetovom meradle príliš veľký na to, aby aktuálna kríza spôsobila vážne otrasy z hľadiska jej existencie. Základ pevnej a bezpečnej svetovej meny, akou euro bezpochyby je, určite pomôže európskym krajinám pri znovunaštartovaní ich ekonomík, aj keď za cenu nie najlacnejších restriktívnych opatrení.

Príliv zahraničných investícií, možnosť štúdiá, práce či cestovania bez obmedzení v rámci únie, to všetko sú výhody, ktoré sa určite oplatí zachovať aj za túto cenu.

? Hovoríme o obrovských čiastkach, ktoré majú upokojiť finančné trhy a znovu naštartovať ekonomiku Európy a jej jednotlivých krajín. Z pohľadu menších podnikateľov a živnostníkov tie peniaze smerujú predovšetkým na záchranu bankového sektora. Kríza však v oveľa väčšej miere dopadá práve na plecia tých, ktorí pôsobia v regiónoch, ktorí sa snažia prežiť a rovnako by potrebovali nejaké „záchranné balíčky“. Nezabúda sa práve na týchto tvorcov hodnôt pri prijímaní opatrení z hľadiska EÚ?

Určite nie. Nový viacročný finančný rámec EÚ (2014-2020) či v roku 2010 prijatá Straté-

gia Európa 2020 v tomto smere dostatočne zohľadňujú potreby európskych regiónov. V rámci nového viacročného finančného rámca EK navrhuje od roku 2014 podpis investičných a rozvojových kontraktov s každou členskou krajinou a regiónom. V uvedených zmluvách budú definované konkrétne investičné ciele pre danú krajinu/región, v súlade s prioritami stratégie Európa 2020. Navyše, Komisiou navrhované znížovanie štátnych dlhov umožní v budúcnosti tiež efektívnejšie a účelnejšie využívanie finančných prostriedkov, ktoré vlády v súčasnosti platia bankovému sektoru formou dlhopisových úrokov – či už ich využitím na programy na rozvoj podnikateľského sektora, školstva či sociálne reformy tak v celonárodnom ako aj v regionálnom meradle.

Zároveň je potrebné uvedomiť si, že príliv zahraničných investícií do členských krajín EÚ a ich jednotlivých regiónov, a teda podpora podnikateľskej sféry a zlepšovanie podmienok pre živnostníkov, boli v uplynulých rokoch vo veľkej miere ovplyvnené práve členstvom príslušných krajín v EÚ a používaním jednotnej, svetovo uznávanej meny. V rámci EÚ sa v súčasnosti venuje veľká pozornosť opatreniam vedúcim k efektívnemu využívaniu Jednotného európskeho trhu, ktoré by malo priniesť ďalšie uľahčenie a zjednodušenie obchodných vzťahov pre európskych podnikateľov. Zvýšená pozornosť sa venuje odstraňovaniu existujúcich bariér v podnikateľskom prostredí, postaveniu malých a stredných podnikateľov, resp. dobudovaniu celoeurópskej infraštruktúry vedúcej k prepojeniu dopravných a energetických sietí. Uvedené opatrenia by mali byť významným impulzom pre celkovú obnovu a rast európskej ekonomiky.

Ďakujem za rozhovor.

M. Zervan ●

Zahranický obchod skončí asi s rekordným prebytkom

Slovenský zahraničný obchod zrejme za uplynulý rok vykáže rekordnú bilanciu. Za desať mesiacov totiž zaznamenal viac ako dvojmiliardový prebytok a v októbri štatistika zaevidovala predbežne najvyšší mesačný prebytok minimálne od roku 2004 na úrovni vyše 570 mil. eur. Medziročne bol kumulovaný desaťmesačný prebytok zahraničného obchodu vyšší o viac ako 1,3 mld. eur.

„Slovenský vývoz aj dovoz zaznamenal značný nárast v prvom štvrtroku 2011. Dovozy prekvitali vďaka slovenskému dopytu po medziproduktoch určených na exportne orientovanú priemyselnú výrobu,“ zhodnotila vývoj zahraničného obchodu analytička

Slovenskej sporiteľne Soňa Muzikářová. Tento vývoj sa však začal meniť v treťom štvrtroku, kedy aj slovenský zahraničný obchod začal pociťovať nižší dopyt z krajín eurozóny.

Spomaľovanie dynamiky vývozu, ale aj dovozu, možno podľa analytičky očakávať aj v najbližších mesiacoch, čo súvisí predovšetkým s očakávaním hospodárskeho spomaľovania vplyvom dlhovej krízy. Napriek tomu to však prebytky zahra-

ničného obchodu nevyhnutne ovplyvniť nemusia. „K vývozom by mali pribudnúť tovary z novopostavených fabrík a liniek automobilového a elektrotechnického sektora,“ dodáva Muzikářová.

Z agentúrnych zdrojov ●

Flexibilita bude kľúčom k úspechu

V očakávaní ďalšieho spomalenia ekonomického rastu v tomto roku sa vynára mnoho otázok, týkajúcich sa postoja finančných inštitúcií smerom k firmám a k občanom. O tom, ako bude VÚB banka vo vzťahu k firemným klientom pristupovať, ako aj o ďalšom vývoji firemného bankovníctva na Slovensku, sme sa rozprávali s členom predstavenstva banky Jozefom Kausichom.

Slovensko sa ešte ani nespamätalo z jednej krízy a v minulom roku sa už objavili náznaky jej návratu. Ako by ste zhodnotili predchádzajúci rok 2011?

Bol to rok dvoch tvárí. Prvý polrok sa vyvíjal mierne optimisticky, o čom svedčí aj vývoj ziskovosti nefinančných firiem, ktorý ešte aj počas 2. kvartálu pokračoval v raste, i keď podstatne pomalším tempom. V druhom polroku však pretrvávajúca neistota prameniaca z dlhovej krízy v Európe stlačila celkovú „náladu“ v slovenskej ekonomike ďalej nadol. V priemysle sa znova začali prejavovať niektoré príznaky známe už z obdobia prvej krízy v roku 2009, a to hlavne slabá využiteľnosť výrobných kapacít a nedostatočný dopyt, ktorý je opäť raz najväčšou prekážkou v raste výroby.

? Prejavovali sa tieto príznaky vo všetkých priemyselných odvetviach rovnako?

Vývoj sa v jednotlivých odvetviach líšil, pričom kľúčové exportné segmenty ako automobilový priemysel a strojárstvo si udržali slušný rast. Najmä produkcia áut vykazuje pozitívne trendy aj do budúcnosti, a to hlavne v dôsledku posledných realizovaných investícií.

Naopak, stavebná produkcia a maloobchod naďalej zotrvali v medziročnom poklese.

? Aké sú priority VÚB banky v oblasti firemného bankovníctva na tento rok?

Našou strategickou prioritou je spokojný klient. Predpokladom toho, aby mohol byť spokojný, je kvalitné portfólio produktov a služieb, ale aj profesionálni a kompetentní zamestnanci, ktorí s ním vytvárajú dlhodobé úspešné obchodné vzťahy.

Z minulosti a najmä po skúsenostiach z roku 2009 však vieme, že vo vzťahu banka – klient

zohráva dôležitú úlohu vzájomné poznanie, ktoré je kľúčom k úspechu oboch. Mám tím na mysli poznanie odvetvia, v ktorom klient podniká, a jeho citlivosť na spomalenie ekonomiky, poznanie dlhodobej vízie klienta a odolnosti proti stresovým scenárom, ako aj detailným porozumením projektov, ktoré chce realizovať. Tieto informácie sa dajú získať len intenzívnou vzájomnou komunikáciou.

Z hľadiska klientskych trendov možno povedať, že čoraz viac na význame bude nabrať tzv. transakčné bankovníctvo, ktoré naznačuje zmenu pohľadu na bankovníctvo ako len na čisto úverový proces. VÚB sa pri tejto iniciatíve bude usilovať o to, aby klient efektívne využíval banku na manažovanie svojich finančných tokov a celkovej likvidity, ako aj na možné znižovanie rizík spojených s každodennou obchodnou činnosťou.

? Zo strany bánk cítiť pomerne silnú aktivitu smerom k získavaniu financií od občanov. Peniaze však pracujú vtedy, ak sa hýbu, a to najmä prostredníctvom úverov. Ako sa vyvíja dostupnosť zdrojov a

aké sú prognózy úverovania v prípade firemných klientov a v prípade občanov?

Dostupnosť zdrojov pre rozvoj biznisu na Slovensku bude závisieť od viacerých faktorov. Medzi tie najrozhodujúcejšie patrí vývoj výkonnosti slovenskej ekonomiky, od ktorej sa bude odvíjať aj samotná úverová aktivita tak firiem, ako aj občanov. Ďalším faktorom je možnosť získania likvidity na medzibankovom trhu alebo od klientov. Je pravda, že likvidita – hlavne dlhodobá – bude čoraz vzácnejšia a boj o depozitá sa bude stupňovať. V neposlednom rade je to nová iniciatíva regulátorov v oblasti riadenia likvidity a kapitálu bankového sektora.

? Ako vidíte strednodobý a dlhodobý vývoj firemného bankovníctva na Slovensku?

Niektoré trendy som už spomenul, avšak frekvencia a intenzita zmien posledných rokov poukázali na fakt, že súčasnosť je a bude nestála, čiže akýkoľvek vývoj je ťažké predpovedať. My bankári, rovnako ako naši klienti, budeme musieť byť v každom prípade flexibilní... ●

Akciové trhy zažili najhorší rok od finančnej krízy

Pre svetové akciové trhy znamenal uplynulý rok studenú sprchu. Po dvoch rokoch oživovania z krízového roka 2008 zaznamenala väčšina búr najhorší výkon za tri roky. Vývoj na trhoch určil letný prepád, ktorý odrážal zásadnú zmenu očakávania investorov vo vývoji globálnej ekonomiky. Prevládli obavy z toho, že svet sa pod vplyvom dlhovej krízy v eurozóne vráti k útlmu a možno aj k recesii.

Dlhová kríza sa v lete začala šíriť z malých okrajových krajín do najväčších ekonomík južnej Európy, teda Talianska a Španielska, čo vyvolalo špekulácie o samotnom prežití me-novej únie. Situáciu v lete zhoršili aj dlhové problémy Spojených štátov a signály útlmu veľkých rozvojových ekonomík na čele s Čínou.

To všetko svetové trhy po slubnom vývoji prvého polroka zrazilo na prelome júla a augusta prudko nadol a do konca roka európske burzy zostali na výrazne nižších úrovniach a inde len ťažko mazali straty. Investori sa v lete pre zhoršenie ekonomických vyhládok začali sťahovať i z trhov komodít a podobne ako za finančnej krízy v lete 2008 sa presúvali k bezpečnejším aktívam ako

štátnym dlhopisom USA a Nemecka, k zlatu a americkému doláru.

Vlaňajšok bol katastrofálny najmä pre európske burzy, ktorých indexy v súvislosti s obavami z pretrvávania a šírenia dlhovej krízy takmer všade klesli a jedinou výnimkou bolo Írsko. Najhoršie podľa očakávania dopadli Atény, kde sa hodnota obchodovaných akcií prepadla o viac ako 50 percent. Všeobecne, dvojciferné straty utrpeli najväčšie burzy Európy. To dopadlo aj na strednú a východnú Európu, kde burzy klesli okolo 20 percent a zažili najhoršie prepady od roku 2008.

Podobné straty boli pravidlom aj vo východnej Ázii, teda v Japonsku, Číne a Južnej Kórei. Lepšie sa darilo len akciám v juhovýchodnej Ázii, kde niektoré burzy zaznamenali mierny nárast.

Americké akcie nakoniec ročné straty viac-menej zmazali, pretože ku koncu roka trh povzbudili zlepšené vyhladky domácej ekonomiky. Analytici predpokladajú, že začiatkom tohto roka bude pretrvávajúť kolísavý trend z minulých mesiacov. Trh sa bude zaujímať najmä o vývoj dlhovej krízy v eurozóne a sledovať známky spomaľovania globálnej ekonomiky. Zatiaľ čo v eurozóne sa čaká

dočasný návrat do recesie a ekonomika sa naopak začína mierne zlepšovať, investorov bude najviac zaujímať, či dôjde k obávanému výraznému spomaleniu v Číne, ktorá bola v časoch finančnej krízy hlavným motorom svetovej ekonomiky.

Panika viedla k nákupom ďalších klasických bezpečných útočísk – zlata a švajčiarskeho franku. V septembri sa však rast cien zlata po vzostupe na rekordných 1 920 dolárov za trojskú uncu vyčerpal. Odtedy stratilo zlato 18 percent, aj keď za celý rok zaznamenalo stále ešte desaťpercentný nárast. Útek k švajčiarskemu franku, ktorý nežiaducim spôsobom zvyšoval jeho kurz, zastavilo opatrenie švajčiarskej centrálnej banky, ktorá začiatkom septembra stanovila limit pre kurz franku k euru.

Investorom sa vlni oplatili aj investície do ropy, hoci jej cena výrazne kolísala a celkový rast o osem percent pri americkej WTI bol len zhruba polovičný oproti roku 2010. Komodity všeobecne však pre oslabovanie globálnej ekonomiky vlni strácali a ich index Thomson Reuters-Jefferies CRB klesol o 8,3 percenta.

Z agentúrnych zdrojov ●

Rástli príjmy z DPH a dane z tabaku

Slovensko v minulom roku zaznamenalo v rámci daňových príjmov v porovnaní so stanoveným rozpočtom lepší výber najmä dane z pridanej hodnoty (DPH) a spotrebnej dane z tabakových výrobkov. Daňové príjmy z DPH prekročili rozpočtovanú úroveň podľa údajov Inštitútu finančnej politiky (IFP) pri Ministerstve financií SR o 85 mil. eur alebo o 1,8 percenta a výber spotrebnej dane z tabakových výrobkov prekročil rozpočet o takmer 5 mil. eur, resp. o 0,8 percenta. „Naopak, nenaplnenie rozpočtovanej úrovne zaznamenala najmä spotrebná daň z minerálnych olejov (horší výnos až o 73,4 mil. eur) a daň z príjmov právnických osôb (horší výber o 52,5 mil. eur),“ uvádza IFP v zverejnenom komentári.

Celkový výnos zo spotrebných daní dosiahol za minulý rok 96 percent rozpočtovanej úrovne.

Rozpočet prekročili spotrebné dane z piva, vína, z tabakových výrobkov a z elektrickej

energie. Najväčší výpadok oproti rozpočtu zaznamenala spotrebná daň z minerálnych olejov, a to na úrovni 73,4 mil. eur. Pri tejto spotrebnej dani sa podľa IFP prejavuje trend postupnej zmeny vozového parku od benzínových k dieselovým motorom. Výpadok prevyšujúci 10 mil. eur zaznamenal štát aj v prípade spotrebnej dane z liehu, pod čo sa podľa inštitútu podpisujú aj daňové úniky. V medziročnom porovnaní v roku 2011 výber spotrebných daní vzrástol o 2,9 percenta.

Výnos dane z príjmov právnických osôb dosiahol vlni 96,9 percenta rozpočtovanej úrovne, medziročne však vzrástol o 28,9 percenta. „Na nenaplnenie rozpočtovanej úrovne dane mohol určitým spôsobom vplyvať aj termín na zaplatenie preddavkov na daň za december 2011, ktorý bol určený na 2. január 2012,“ uvádza IFP. Na hotovostný výnos pritom vplyva negatívne aj daňová asignácia, teda 2 percentá zo zaplatenej dane z príjmov fyzických a právnických osôb poukazova-

ných na osobitný, verejnoprospešný účel. Skutočný prevod prostriedkov na úrovni takmer 42 mil. eur presiahol rozpočtovanú úroveň o 29,5 percenta.

Nižší ako očakávaný výber zaznamenal štát v prípade dane z emisných kvót, ktorá naplnila iba 42,4 percenta z rozpočtovanej úrovne. „Príčinou nenaplnenia dane z emisných kvót je fakt, že firmy neplatili daň z emisií, ktoré usporili vďaka investíciám do technológií (tento faktor nebol pri zostavovaní rozpočtu kvantifikovaný), ďalej pokles reálnej ceny povoleniek v priebehu roka 2011 a pravdepodobnosť, že niektoré firmy túto daň jednoducho nezaplatili,“ uvádza IFP.

Daňové príjmy štátneho rozpočtu na hotovostnej báze dosiahli za rok 2011 úroveň 8,7 mld. eur, čo je v porovnaní s rozpočtovanou úrovňou o 86,5 mil. eur menej. Skutočné daňové príjmy tak predstavujú 99-percentné plnenie štátneho rozpočtu.

Z agentúrnych zdrojov ●

Každá kríza vytvára aj príležitosti

Situácia na finančných trhoch je stále napätá a vývoj v západnej Európe stále nejasný. Aký bol teda rok 2011 pre slovenskú ekonomiku?

Slovenská ekonomika je veľmi úzko prepojená na západoeurópske trhy. Najväčšími obchodnými partnermi Slovenska v tovarovej výmene sú Nemecko a Česká republika. Česi pritom rovnako obchodujú najviac s Nemcami. Reálne je preto naša závislosť ešte väčšia. Zároveň sme krajina s malou a veľmi otvorenou ekonomikou. Ak sa niečo udeje u našich obchodných partnerov, najneskôr s odstupom 3 mesiacov to pocítíme aj my. Z pohľadu čísel za prvé tri kvartály je to pomerne jasné - ekonomiku ťahal najmä zahraničný dopyt. Export výrobkov a služieb sa medziročne zvýšil zhruba o 12%, import o 6,6%. Spotreba domácností v stálych cenách, teda už po zohľadnení cenového vývoja, klesla o 0,4%. Nezamestnanosť podľa Štatistického úradu mierne klesla, pričom sa vytvorilo takmer o 2% viac pracovných miest ako v období január až september 2010. Reálne mzdy však klesali, a to najmä kvôli vyššej inflácii. Domácnosti mali zároveň tendenciu viac sporiť kvôli nejistej budúcnosti. Z ďalších zložiek HDP klesla spotreba verejnej správy kvôli potrebnej konsolidácii verejných financií. Potešiteľné je, že investície za 9 mesiacov narástli o necelých 5%.

? Ako hodnotíte rok z hľadiska podnikateľov? Čo sa zlepšilo, a naopak, čo im zhoršilo situáciu?

Po prudkom prepade investícií v roku 2009 pokračuje ich mierny rast. Za prvý až tretí kvartál roka 2011 vzrástli zatiaľ o 4,7%, čo je rýchlejšie medziročné tempo ako v prvom pokrízovom roku 2010. Z hľadiska podnikateľského prostredia sa pracovalo na projekte Singapur, ale väčšina vecí zrejme zostane nedotiahnutá. Najdôležitejším bodom mala byť asi odvodová reforma. Žiaľ, nepodarilo sa ju schváliť. A tak najväčším pozitívom pre podnikateľov zostane asi flexibilnejší Zákoník práce.

? Aký bol prístup k podnikateľským úverom? A ako sa vyvíjali ceny úverov?

Dovolím si povedať, že ich dostupnosť sa zlepšila. Na druhej strane, sadzby nových úverov pre podnikateľské subjekty mierne vzrástli, a to tak na strane vkladov, ako aj úverov. Súviselo to najmä so zvyšovaním sadzby ECB v prvej polovici roka. Kým trojmesačná medzibanková úroková sadzba Euribor sa

Na otázky odpovedá Marek Gábriš, makroekonomický analytik ČSOB

na začiatku roka pohybovala okolo 1%, v polovici roka už prekročila hranicu 1,6%. Ku koncu roka však prišlo opäť k obratu a dodávanie likvidity a pokles základnej sadzby ECB prispeli k opätovnému poklesu sadzieb na medzibankovom trhu. V roku 2012 však bude opäť dôležitá najmä dostupnosť úverov. Nárast rizikových prírážok na štátnych dlhopisoch môže v konečnom dôsledku zdražiť financovanie aj pre podniky napriek poklesu základných sadzieb.

? Aký vplyv môže mať súčasná neistá situácia na finančných trhoch na podnikateľov?

Odpoveď na túto otázku som už „načal“ vyššie. Napätie na finančných trhoch vytvára prekážky na medzibankové obchody, rizikové prírážky preto rastú. Hospodárenie vlád tiež nie je v dobrom stave, a preto sa predražuje obsluha štátneho dlhu. Pocítili sme to už aj my na Slovensku, v novembri bol dopyt po niektorých štátnych dlhopisoch veľmi slabý alebo žiadny. Toto napätie a rast úrokov štátneho dlhu sa časom premietne aj do úročenia úverov.

? Čo čaká európsku ekonomiku v roku 2012, ako sa to odrazí na dianie na Slovensku?

Európu a euro čaká zlomový rok. Vlády si musia udržať dôveru investorov, aby boli schopné financovať obrovský objem splatného štátneho dlhu. Pozornosť sa bude upierať najmä na dianie v Taliansku a Španielsku. V oblasti reálnej ekonomiky sa v tom lepšom prípade zrejme nevyhneme aspoň krátkej recesii. To sa samozrejme podpíše aj na vý-

voji slovenskej ekonomiky. Podľa nás existuje reálne riziko, že aj Slovensko sa v budúcom roku dostane do miernej recesie. Pozitívom je, že veľké podniky zatiaľ plánujú nemalé investície, otázkou však zostáva, ako zareagujú na pokles dopytu.

? Ktoré odvetvia budú viac, respektíve menej zasiahnuté?

Ak pôjde o externý šok, zasiahnuté budú cyklické odvetvia, postupne sa tento šok môže rozšíriť do celej ekonomiky, jej sektorov vrátane služieb. Samozrejme, na výkyv v dopyte najrýchlejšie zareagujú veľkí zamestnávateľia. Ak pôjde o kratší výkyv, na zamestnanosti sa to nemusí až tak dramaticky prejavovať a podniky uprednostnia krátkodobé „dotovanie“ ako opätovné nákladné naberanie zamestnancov. Piliere ekonomiky sú automobilový, elektrotechnický a hutnícky priemysel. Takže ich rozkolísanie určite pocítíme všetci.

? Ako vidíte priestor na úverovanie podnikov v roku 2012? Bude o úvery vôbec záujem?

Pri tejto prognóze by som bol veľmi opatrný. Väčší priestor vidím skôr v sektore domácností. Ak príde recesia, prirodzene klesne záujem o kontokorenty či prevádzkové úvery, čo môže následne ovplyvniť dopyt po investovaní a oddialiť investičné plány. Taktiež banky môžu sprítniť úverové podmienky. Situácia v roku 2012 nemusí byť jednoduchá. Žiaľ, situáciu skomplikovala aj nová legislatíva zavedením bankovej dane, ktorá sama osebe môže finančné domy odradiť od zvyšovania objemu bilančnej sumy, a teda od aktívnych obchodov vrátane úverov. V situácii, kedy budeme bojovať s rizikom recesie, to nie je veľmi šťastný krok.

? Aké riziká a zároveň príležitosti na trhu budú určujúce v roku 2012 pre podnikateľský sektor?

V roku 2012 sa konajú parlamentné voľby, nová vláda určí ďalšiu hospodársku politiku krajiny. Pre Slovensko bude tiež dôležité, či si udrží súčasný rating. Reálne budeme čeliť riziku recesie. Pre podniky bude opäť veľmi dôležité riadenie cash-flow, zásob a nákladov. Každá kríza však vytvára aj príležitosti a podnikom sa môžu otvoriť nové obchodné príležitosti na trhoch. Vládu tiež môže prinútiť opäť uvažovať o reforme odvodov, čo by pre domáce prostredie bolo ďalším stimulom pre ekonomický rast. Zo širšieho pohľadu bude pre nás životne dôležité, ako sa vyvinie situácia v Európe, najmä v Taliansku.

Litva je napriek kríze odhodlaná zaviesť euro

Litva je napriek dlhovej kríze, s ktorou eurozóna zápasí už takmer dva roky, stále odhodlaná prijať do dvoch rokov spoločnú európsku menu. Uviedol to poradca litovskej vlády Virgis Valentinavicius. Stredopráva litovská vláda robí všetko, čo je v jej silách, aby v roku 2014 mohla vstúpiť do eurozóny, tvrdí Valentinavicius. Jeho slová sú však v rozpore so skeptickým postojom prezidentky Dalia Grybauskaitėovej, podľa ktorej je tento termín nereálny.

Rozhodujúce pre zavedenie eura v pobaltskej republike sú stabilné verejné financie. „Premiér (Andrius Kubilius) verí, že naša krajina fiškálne podmienky splní,“ vyhlásil Valentinavicius. „Môžeme iba dúfať, že Európska únia dovedy vyrieši problémy spoločnej meny,“ dodal. Prezidentka však v rozhovore pre časopis Veidas vyjadrila pochybnosti o tom, či sa to Litve podarí. Bývalá ministerka financií a niekdajšia eurokomisárka pre rozpočet, sa netají kritick-

kým postojom k vláde, ktorej sa len s ťažkosťami podarilo v decembri 2011 schváliť rozpočet na tento rok.

Rozpočtový schodok Litvy v tomto roku bude o niečo vyšší ako 3 percentá hrubého domáceho produktu. Dôvodom sú zhoršujúce sa vyhliadky litovskej ekonomiky v dôsledku dlhovej krízy eurozóny. Udržanie schodku pod touto hranicou je pritom jednou z kľúčových podmienok na zavedenie eura.

Litva podobne ako ďalších 10 štátov vrátane Slovenska, ktoré vstúpili do EÚ v roku 2004, sa zaviazala, že postupne prijímajú spoločnú menu. Žiadny konkrétny termín ale stanovený nebol. Poľsko napríklad už avizovalo, že mu potrvá dlhšie, ako pôvodne odhadovalo, kým bude môcť vstúpiť do eurozóny. Varšava najnovšie predpovedá, že euro zavedie o štyri roky.

Litva sa však chce stať členom menovej únie čo najskôr, už v roku 2014. Podľa centrálnej banky vo Vilniuse hlavnou prekážkou pre splnenie maastrichtských kritérií môže byť pre Litvu inflácia. Na rast spotrebiteľských cien majú totiž zásadný vplyv vonkajšie faktory, ako je zvyšovanie globálnych cien energií a potravín.

Na ilustráciu, v novembri dosiahla medziročná miera inflácie v Litve 4,4 percenta, pričom v eurozóne bola v tom istom mesiaci na úrovni 3 percent. Podľa maastrichtských kritérií priemerná inflácia krajiny, ktorá chce zaviesť euro, za posledných 12 mesiacov nesmie presiahnuť priemer troch krajín EÚ s najnižšou infláciou viac ako o 1,5 percentuálneho bodu. **TA ●**

Prišiel čas platiť dlhy

Dlhová kríza sa v tomto roku prejaví asi najsilnejšie. Vlády najväčších svetových ekonomík čaká vyplatenie 7,6 bilióna amerických dolárov (5,84 bilióna eur) za dlhopisy, ktoré sú splatné tento rok. Mnohým z nich pritom hrozí, že sa ich náklady na obsluhu dlhov zvýšia. Najväčšiu sumu - 3 bilióny USD - bude musieť zaplatiť Japonsko. Za ním na druhej priečke sú Spojené štáty americké, ktorým vypršia dlhopisy za 2,8 miliardy USD. Nasledujú Taliansko (428 miliárd USD), Francúzsko (367 miliárd USD), Nemecko (285 miliárd USD), Kanada (221 miliárd USD), Brazília (169 miliárd USD), Británia (165 miliárd USD), Čína (121

miliárd USD), India (57 miliárd USD) a Rusko (13 miliárd USD).

Suma, ktorú tieto štáty budú potrebovať na refinancovanie splatných dlhov, sa po započítaní úrokov vyšplhá nad hranicu 8 biliónov USD. Ich snahy o získanie financií na trhoch za výhodných podmienok ešte skomplikuje vlnajšie rozhodnutie agentúry Standard & Poor's znížiť rating Spojených štátov na AA+ z AAA a zaradiť 15 európskych krajín do režimu pozorovania s hrozbou možného zníženia ich ratingu. Minimálne siedmim z týchto štátov hrozí, že výnosy z ich desaťročných dlhopisov budú na konci tohto roka vyššie ako vlni. Je teda reálna hrozba, že hoci minulý rok väč-

šina týchto krajín nemala problém získať peniaze na obsluhu svojich dlhov na svetových trhoch, tento rok sa to môže zmeniť. Mnohé z krajín totiž zápasia s nadmernými rozpočtovými schodkami a ich ekonomiky spomaľujú. Taliansko už od leta čelí rastúcemu tlaku trhov. Koncom decembra napríklad predalo dlhopisy len za 7 miliárd eur, hoci plánovalo umiestniť na trhoch cenné papiere za 8,5 miliardy eur. Vláda v Ríme tiež zápasí s rastúcimi výnosmi zo svojich dlhopisov. Práve vysoké úroky prinútili Grécko, Írsko a Portugalsko, aby v roku 2010 a 2011 požiadali o záchranný úver Európsku úniu (EÚ) a Medzinárodný menový fond (MMF). **TA ●**

V novom roku s novými bankovými poplatkami a službami

Nový rok priniesol zmeny aj v bankách. A ako inak, za niektoré bankové produkty budeme platiť viac. Väčšina bánk totiž od januára zmenila cenníky za balíky služieb, ale aj úverové produkty a platobné karty. VÚB banka, OTP Banka, UniCredit Bank aj Prima Banka Slovensko (bývalá Dexia) zvýšili ceny hlavne za balíky služieb. Od marca k nim pribudnú aj Slovenská sporiteľňa a Volksbank Slovensko. Sadzobníky poplatkov sa zatiaľ rozhodli nemeniť Tatra banka, Poštová banka a ČSOB.

Finančné domy sa bránia tvrdeniam, že za zdražovaním stojí nová banková daň a tvrdia, že dôvodom, prečo menia cenníky, je ešte viac sprístupniť služby pre aktívnych klientov a poplatky upravili pre skvalitnenie ponuky. Pozrime sa, ako sa zmenili poplatky v niektorých bankách.

OTP Banka

V OTP Banke sa od januára menia ceny až troch balíčkov. Ten základný zdražie o 30 centov na 2,99 eura. Za vyššiu cenu klient získa jeden výber z bankomatu OTP Banky, realizáciu trvalého príkazu zadaného na pobočke, realizáciu inkasa aj prípadnej splátky úveru. Najobľúbenejší balík Plus zdražie o 70 centov na 3,99 eura. Zákazník v ňom dostane výbery hotovosti z vlastných bankomatov v neobmedzenom množstve a rovnaké služby zo základného balíčka. U najdrahšieho balíka Max stúpne mesačný poplatok o celé euro a bude stáť 8,99 eura.

Na vyváženie zdražovania zjemnila banka podmienky na získanie zľavy pri balíku Plus, ktorý zákazníci využívajú najviac. Cieľom je zvýhodniť aktívnych klientov, ktorí využívajú svoje konto v banke na to, aby si naň nechali poslať výplatu a pravidelné platby alebo si sporia. Užívateľ zaplatí za balík Plus polovičnú cenu, ak mu v mesiaci na účet pribudne aspoň 550 eur alebo jeho priemerný vklad v banke je aspoň 20-tisíc eur. Vlni po-

treboval klient na rovnakú zľavu kreditný obrat 1 500 eur alebo 25-tisíc eur v banke. V tomto roku bude mať pri splnení takýchto podmienok stopercentnú zľavu a takú istú zľavu môže získať aj v prípade 30-tisíc eur na depozitných produktoch. Splnenie rovnakých podmienok znamená pri najdrahšom balíku Max polovičný mesačný poplatok. Oproti vlašajšku sa ale suma vkladov v banke po januári o päť tisíc eur sprísnila. Pri základnom balíku platí, že na stopercentnú zľavu je potrebný kreditný obrat najmenej 330 eur.

V sadzobníku OTP Banky sa zmenili aj ďalšie poplatky. Drahšie vyjde výber hotovosti na pobočke, vyšší je ročný poplatok za kartu k účtu. Drahšie bude aj použitie bankomatu v zahraničí, keď doterajšie dve percentá z vybratej sumy, resp. minimálne päť eur za výber nahradila banka jednotným poplatkom 5,50 eura. Viac chce banka aj za vedenie úverového účtu tak pri spotrebných úveroch, ako aj hypotékach a viac zaplatíte aj za zmenu zmluvných podmienok.

UniCredit Bank

Balík Champion, ktorý je v ponuke UniCredit Bank stál doteraz necelé štyri eurá. Po novom sa zvýši na 4,40 eura. Bonusom je, že namiesto jedného vkladu v hotovosti v pobočke získa jeho majiteľ neobmedzený počet. Aj tu ponúkajú možnosti znížiť mesačný popla-

tok o štvrtinu, polovicu, tri štvrtiny alebo aj sto percent. Podmienkou je časté používanie karty (najmenej päť platieb), aspoň 500 eurový kreditný obrat na účte, alebo najmenej päťtisíc eur na úsporách, či čerpanie úveru. Zaokrúhlili sa aj poplatky pri zmenárenských či pokladničných službách a cezhraničných platbách, kde už nefigurujú na konci centy, ale desaťcenty.

Ostatní sa pridávajú

Aj keď sa v ostatných bankách cena za balíky služieb zatiaľ nemenia, niektoré služby budú drahšie. So zavedením poplatku 15 centov za dobitie kreditu v Telekomu treba rátať v ČSOB. Dôvodom zavedenia poplatku je podľa banky zosúladenie poplatkov u operátorov (v Orangei platili klienti v roku 2011 pätnásť centov), aj pokrytie nákladov na službu.

Aj bývalá Dexia, ktorá s majiteľom zmenila aj názov na Prima banka, si zaúčtuje viac za bezpečnostné schránky či transakcie s cenými papiermi. VÚB banka zasa zvýšila ceny za zmenu zmluvných podmienok pri hypotékach a zmení sa aj spoľatňovanie vedenia majetkových účtov. Internetová banka Zuno pripravuje od februára novinku, podľa ktorej si budú môcť otvoriť u nej účet aj ľudia s prechodným pobytom na Slovensku. Vychádzajú tak v ústrety záujemcom, ktorí na Slovensku študujú alebo krátkodobo pracujú.

TS ●

Na kolesách bez bariér

Chránená dielňa AV Mobilita ako prvá na Slovensku svojho druhu poskytuje komplexné motoristické služby pre ľudí so zdravotným postihnutím. Tí potrebujú nielen špeciálne upravené auto, ale aj prvú pomoc na cestách, legislatívne poradenstvo a stály servis. Patrí do holdingu Auto Valušek, preto sme oslovili majiteľku firmy Klaudiu Valuškovú.

né predajné a servisné služby, predaj vozidiel s prestavbami, prvú pomoc na cestách a legislatívne poradenstvo. Prezentačná miestnosť AV Mobilita poskytuje možnosť prezentácie výrobkov chránených dielní či zdravotne postihnutých umelcov z celého Slovenska. Jedinečnosť projektu spočíva v prepojení súkromného, verejného sektora a mimovládnych organizácií. Novinkou je projekt Lavička ľuďom alebo Keď si ľudia sadnú, ktorý pomáha v získaní pracovných príležitostí znevýhodneným skupinám a zároveň rozvíja oblasť spoločenskej zodpovednosti a firemnej filantropie. Konkrétne informácie poskytujeme aj prostredníctvom našej web stránky www.avmobilita.sk.

? Aké sú skúsenosti so zamestnávaním handicapovaných občanov?

Musím povedať, že začiatky boli ťažké. Veľa z nich nepochopilo, že určitý návykový a zodpovednostný systém musí byť naplnený. Nemusia pracovať denne 8 hodín, vždy podľa potreby, ale aj tak sme skutočne museli veľa úsilia vynaložiť na ich vzdelanie a následne pozdvihnúť ich sebavedomie. Je to dlhá cesta, ale trpezlivým prístupom sa nám darí. Tento príklad je i povzbudením pre ostatných.

? Vidíte do budúcnosti aj ďalšie možnosti pri lepšom uplatnení sa handicapovaných občanov?

Práve v tomto období je AV mobilita partnerom Škoda Auto Slovensko, ktorá pripravila projekt Škoda Handy okrem Bratislavy aj v Banskej Bystrici, Prešove a Žiline. Ich otvorenie sa predpokladá v januári a tam si iste nájdú ďalší záujemcovia z daného regiónu uplatnenie. Je veľmi dôležité sa v tomto období zamerať nielen na dospelých držiteľov preukazov ZŤP ale už na deti, ktoré končia školskú dochádzku. Mali by sa pripravovať na povolanie, ktoré im umožňuje ich zdravotný stav. V tomto veľmi napreduje Cech predajcov a servisov motorových vozidiel, kde sa osobne angažujem, ktorí už pripravujú tri školy zamerané práve na integráciu. ●

Kedy vznikla myšlienka zriadiť chránenú dielňu a čo stálo pri jej zrode?

Myšlienka zriadiť dielňu sa zrodila vtedy, keď som si uvedomila, že držitelia preukazov ZŤP sa potrebujú zamestnať nie podľa daných odborov v školách, ale podľa potrieb zamestnávateľov. Preto vznikla chránená dielňa so zameraním na úpravu automobilov a servisné práce pre klientov. Tým aj zamestnávateľa využili možnosť náhradného plnenia. Veľkou výhodou mojich zamestnancov je, že majú vlastne celoživotné vzdelávanie a ich odbornosť rastie. Chodia na školenia tak ako aj ostatní zamestnanci a pravidelne si dopĺňajú svoje vedomosti o nové poznatky.

? Aké boli začiatky a najväčšie problémy?

Začiatky boli ťažké, pretože pod pojmom chránená dielňa si každý predstavuje práce a výrobky spojené napríklad s materiálmi pre reprezentáciu, tlačiarenskými službami, šitím a podobne. Naša dielňa bola novinkou a nároky na odbornosť, o ktorej úrovni mnohí pochybovali, spôsobila, že sme sa museli prezentovať oveľa dlhšie, aby sme verejnosť presvedčili.

? Koľko ľudí dnes chránená dielňa zamestnáva?

Dnes zamestnávame 6 zamestnancov v dvoch chránených dielnach. Jedna je v Bratislave a druhá v Ružomberku. Musím povedať, že začínajú byť dostatočne vyťažené, pretože zamestnávateľa, ktorí nemajú možnosť takýchto ľudí zamestnať, využívajú náhradné plnenie. Je to doslova aj svojim spôsobom filantropické, pretože namiesto pokuty v zmysle zákona dávajú prácu chráneným dielniam.

? Aké konkrétne služby poskytujete v týchto dielnach svojim zákazníkom?

Chránená dielňa AV Mobilita s.r.o. zabezpečuje zmluvne komplexnú starostlivosť o zdravotne a telesne postihnutých občanov (motoristov i nemotoristov), so zámerom zlepšenia ich časových a mobilných podmienok, zúčastňuje sa a spoluorganizuje akcie pre zdravotne postihnutých. Komplexnosť dotvára integrované bezplatné non stop call centrum 0800 102 103, ktoré poskytuje poradenské a sprostredkovateľské služby programu AV Mobilita. Predajný a výstavný salón AV Mobilita v bratislavskej Dúbravke poskytuje svojim návštevníkom komplex-

Naša firma má veľmi veľa dlžníkov, ktorí uhrádzajú svoje faktúry po termíne splatnosti, pričom ich výhovorkou je väčšinou argument, že ani im neplatia ich dlžníci, čiže sú sekundárne platobne neschopní. My však tiež potrebujeme, aby nám platili, aby sme zasa my mohli platiť našim dodávateľom. Čo mám robiť, dá sa voči takým dodávateľom vopred chrániť a ako mám postupovať, keď nechcú platiť?

Samozrejme argument, ktorý Vaši dodávatelia používajú je právne irelevantný, lebo Obchodný zákonník považuje podnikanie za sústavnú činnosť, ktorú vykonáva podnikateľ samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnuť zisk. Čiže vždy podnikateľ znáša riziko, že mu v rámci obchodnoprávneho vzťahu jeho dodávateľ nebude platiť a on musí mať rezervy, aby tento krátkodobý výpadok vykryl.

V prvom rade sa snažte so svojim dlžníkom komunikovať. Po termíne splatnosti zašlite najprv upomienku, že nezaplatil splatnú faktúru a žiadajte od neho, aby ju v dodatočnom termíne zaplatil. Najlepšie je poslať mu to poštou, lebo v prípade súdneho sporu je dobré mať dôkaz, že ste sa snažili dohodnúť sa s ním a poskytli mu dodatočnú lehotu na úhradu. Ak ani v tejto lehote neuhradí záväzok, zistite dôvod jeho neplatenia a skúste si s ním dohodnúť splátkový kalendár. Je vhodné, aby bol v písomnej forme a obsahoval všetky

podmienky a aj sankcie, ak nebude dodržaný – najmä hrozba súdneho sporu, zmluvnej pokuty a úrokov z omeškania.

Treba tiež myslieť na plynutie času, nakoľko po uplynutí premlčacej doby, ktorá je v obchodnoprávnych vzťahoch 4-ročná, vymáhateľnosť pohľadávky zaniká.

Ak ani toto nepomôže, môžete sa domáhať svojich práv súdnou cestou, čo je však časovo a často aj finančne náročné. Najprv by som dala návrh na platobný rozkaz, lebo je to rýchlejšie a lacnejšie. Ak súd vydá právoplatné rozhodnutie – či už platobný rozkaz, alebo rozsudok a povinný dobrovoľne nespĺní, je potrebné pristúpiť k nútenému výkonu rozhodnutia, napr. prostredníctvom exekútora.

Pýtate sa však aj na ochranu pred budúcimi dlžníkmi. Každý podnikateľ by si mal vopred preveriť, kto je druhá strana, s ktorou chce obchod uzatvoriť, či má predpoklady, aby svoje záväzky plnila. **Na to slúži napr. služba, ktorú poskytuje BRK SOPK – Preverte si partnera.** Ak však zistíte, že Váš budúci partner má dlhy a neplní si svoje záväzky, je pravdepodobné, že s ním budete v budúcnosti mať problémy aj Vy. Odporúčam tiež pre Vašu vyššiu právnu istotu do všetkých dodávateľských zmlúv vsunúť aj niektorý zo zabezpečovacích prostriedkov ako je zmluvná pokuta, ručenie, odstúpenie od zmluvy a pod.

D. Grznárik

Chemická legislatíva a jej dopady na podnikanie

Podniky na Slovensku, rovnako ako podniky v celej EÚ, musia plniť nové pravidlá používania chemických látok v zmysle európskej chemickej legislatívy REACH a legislatívy o klasifikácii, označovaní a balení chemických látok a zmesí (CLP). Povinnosti sa dotýkajú okrem **dovozu, výroby aj použitia chemických látok, zmesí (prípravkov) a výrobkov.**

REACH znamená povinnú registráciu všetkých chemických látok na trhu EÚ (až na výnimky), pričom väčšina povinností prešla na plecia súkromného sektora. **Celý proces je rozplánovaný až do roku 2018, avšak uplatňovanie je realitou a má záväzné termíny a mnohé z nich sú aktuálne v roku 2012 a 2013.**

Pokiaľ chce firma bez problémov pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti musí povinnosti legislatívy REACH a CLP poznať a dodržiavať jej pravidlá. Dôsledkom nesúladu nemusí byť len sankcia vo forme pokuty, ale aj priamo zákaz výroby či dovozu.

Nové pravidlá však nepredstavujú požiadavky len na podnik ako taký, ale aj na správanie sa v dodávateľskom reťazci. Teda aj vyžadovanie správnej a aktuálnej informácie od svojich dodávateľov (napr. karta bezpečnostných údajov), rovnako tiež poskytovanie informácií svojim odberateľom a v niektorých prípadoch aj priamo konečným spotrebiteľom.

REACH má tiež závažný dopad na ochranu zdravia pri práci, ochranu životného prostredia a ochranu spotrebiteľa.

Legislatíva REACH zaviedla kategóriu takzvaných "následných užívateľov".

Následný užívateľ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba so sídlom v Spoločenstve, iná ako výrobca alebo dovozca, ktorá používa látku buď ako takú, alebo v prípravku

počas svojich priemyselných alebo odborných činností. Distribútor alebo spotrebiteľ nie sú následnými užívateľmi. Distribútori však sú povinní sprostredkovať informácie bezodkladne a správne. Následný užívateľ je priamo zodpovedný za správne a bezpečné používanie chemických látok a za správnu a včasnú výmenu informácií.

Hlavné povinnosti následných užívateľov (podľa usmernenia):

1. Zabezpečiť, aby používal látky alebo zmesi (prípravky) podľa pokynov uvedených v karte bezpečnostných údajov (KBÚ) a expozičných scenárov (ES), ktoré sú pripojené ku KBÚ. V prípade že vaše použitie nie je zahrnuté v ES, musíte kontaktovať dodávateľa, aby zahrnul aj váš spôsob použitia do ES, alebo musíte vypracovať svoju správu o chemickej bezpečnosti.
2. Skontaktovať dodávateľa ak zistil informácie o nebezpečných vlastnostiach látky/zmesi alebo ak opatrenia manažmentu rizík nie sú dostatočné
3. Poskytnúť svojim odberateľom informácie:
 - a. o nebezpečenstvách, o bezpečných podmienkach používania a vhodných opatreniach manažmentu rizík
 - b. o tom či sa vo Vašich výrobkoch vyskytujú látky zaradené do kandidátskeho zoznamu v koncentrácií viac ako 0,1% hmotnostných (w/w)

pokračovanie na strane 14

Semináre, workshopy a tréningy

17. január 2012

Novinky v DPH od 1. januára 2012

Lektor: Ing. Anna Búdová, Daňové riaditeľstvo SR, špecialista v odbore

18. január 2012

Ako postupovať pri reklamáciách zákazníkov, odberateľov a dodávateľov

Lektor: Mgr. Eva Braxatorisová, advokátka, špecialistka v odbore spotrebiteľské práva

19. január 2012

Modelová hodina LEADERSHIP

Lektor: Zuzana Čmelíková, špecialista v odbore

25. január 2012

Vedenie pokladnice v zmysle novelizovaných právnych predpisov

Lektor: Ing. Miluška Horváthová, špecialista v odbore

2. február 2012

Účtovná závierka 2011 v podvojnóm účtovníctve podnikateľov

Lektor: Ing. Viera Kaletová, špecialista v odbore

7. február 2012

Kolektívne zmluvy a nový zákonník práce

Lektor: Ing. Juraj Borguľa, špecialista v odbore

8. február 2012

Zmeny v spotrebných daniach

Lektor: Peter Šubík, špecialista v odbore

9. február 2012

Odvážna a efektívna marketingová stratégia pre malé a stredné podniky

Lektor: Ing. Hilda Rubintová, špecialistka v odbore

14. február 2012

Ročné zúčtovanie preddavkov na daň za rok 2011 a zmeny v zdaňovaní príjmov, sociálnom a zdravotnom poistení od 1.1.2012

Lektor: Ing. Jolana Strýčková, špecialista v odbore

15. február 2012

Biznis protokol

Lektor: Mgr. Miriam Miková, špecialistka v odbore

16. február 2012

Minimum pre personálnych manažérov

Lektor: PhDr. Viera Trnková, špecialista v odbore

21. február 2012

Verejné obstarávanie pod limitmi 40 tisíc a 200 tisíc euro (podprahové zákazky a zákazky s nízkymi hodnotami)

Lektor: Ing. Olga Markovičová, školiteľ Úradu pre verejné obstarávanie, špecialista v odbore

28. február 2012

Pôvod tovaru

Lektor: Ing. Miloš Schmidt, Colná správa SR

29. február 2012

Analýza INCOTERM 2010 z hľadiska medzinárodnej multimodálnej prepravy tovaru a postavenie konosamentu pri jej realizácii

Lektor: Ing. Ľubor Kostelný, špecialista v odbore

Zahraničné aktivity

11. február – 18. február 2012

Misia do Juhoafrickej republiky

Iné aktuálne ponuky

Zaručený elektronický podpis a elektronický podpis – externá registračná autorita, vykonávajúca certifikačné činnosti a poskytujúca akreditované certifikačné služby

Preverte si partnera - služba poskytuje vysoko kvalitné informácie, analýzy a správy efektívne využiteľné pre majiteľov, konateľov či TOP manažérov firiem na podporu nástrojov risk manažmentu každého podnikateľského subjektu.

Vystavovanie ATA karnetov - unifikovaný colný dokument pre tranzit a dočasný dovoz tovarov do tretích krajín bez cla.

Osvedčovanie o pôvode tovaru - služby pre zjednodušenie Vášho zahraničného obchodu.

Klub podnikateľov Bratislavskej regionálnej komory a Klub mladých podnikateľov – tematické klubové stretnutia členov BRK SOPK.

pokračovanie zo strany 13

Ten, kto používa chemické látky na profesionálne aktivity (následný užívateľ) by mal informovať svojho dodávateľa o svojom použití látky alebo zmesi, ak toto použitie chce mať obsiahnuté v hodnotení o chemickej bezpečnosti registrujúceho. Druhou alternatívou je, že následný užívateľ môže vykonať hodnotenie neskôr a plniť si tak povinnosti sám.

Ak by následný užívateľ chcel, aby dodávateľ zahrnul jeho použitie, musí komunikovať s dodávateľom, a to písomne do určenej lehoty. Aktuálny konečný termín pre komunikáciu následného užívateľa s dodávateľom je 31. máj 2012.

Legislatíva REACH tiež výrazne posilňuje tlak na dostupnosť informácií o vlastnostiach chemických látok a zmesí vzhľadom na ich potenciálne environmentálne a zdravotné riziká. Základným dokumentom v obchodnom reťazci je **Karta bezpečnostných údajov (KBÚ)** k nej pribudnú **expozičné scénáre**, ktoré sa už začínajú v praxi objavovať, a znamenajú pre prijímateľa novú dokumentáciu so záväznými limitmi pre pracovné a životné prostredie a pravidlami pre použitie.

Klasifikácia, označovanie a balenie (CLP)

Nové pravidlá o klasifikácii, označovaní a balení znamenajú, že do 1. decembra 2010 sa museli podľa nových pravidiel preklasifikovať všetky chemické látky a do 1. júna 2015 sa musia preklasifikovať aj zmesi. **Dôležitým termínom je 1.12.2012**, kedy musia byť všetky karty bezpečnostných údajov pre zmesi v súlade s prílohou II. Nariadenia REACH. Odporúčame nečakať na poslednú chvíľu, ale rozložiť si spracovanie nových kariet bezpečnostných údajov na celé zostávajúce obdobie s ohľadom na rozloženie prác aj nákladov.

REACH sa dotýka takmer každej spoločnosti, ale vzhľadom na to, že samotné nariadenie REACH aj CLP obsahuje stovky strán základného textu a spolu s tisíckami strán manuálov a usmernení mnohé firmy (predovšetkým výrobcovia alebo dovozovia výrobkov, ktorí priamo nevyrábajú chemické látky alebo zmesi) tak nemajú presnú predstavu o svojich povinnostiach.

Každý podnik by mal urýchlene vyhodnotiť svoje postavenie v rámci novej chemickej legislatívy, určiť priority a postup, pričom aktuálne termíny je potrebné plniť a súčasne sa pripravovať na ďalšie, ktoré pribudnú v súvislosti s postupom registrácie, autorizácie či zavádzaním nových pravidiel pre klasifikáciu, označovanie a balenie.

Bratislavská regionálna komora SOPK pripravila v súvislosti s blížiacimi sa termínmi a s nimi súvisiacimi povinnosťami pre firmy sériu školení, kde Vám kvalifikovaní lektori poskytnú všetky potrebné informácie:

- 13.2. Chemická bezpečnosť výrobkov**
- 23.2. Praktické cvičenia z klasifikácie chemických látok a zmesí**
- 20.3. Nové karty bezpečnostných údajov (KBÚ) pre zmesi po 1.12.2012**
- 30.4. REACH a CLP legislatíva a z nej vyplývajúce povinnosti v skratke**
- 28.5. Chemická legislatíva a aktuálne požiadavky na výrobky**

BOJUJEME ZA VÁS

SOPK predložila stanovisko k vyhláške Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorou sa dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 388/2009 Z. z., ktorou sa vydáva Mýtny poriadok v znení neskorších predpisov.

- Vypracovala tiež pripomienky k:**
- návrhu predbežného stanoviska Ministerstva financií Slovenskej republiky k návrhu nariadenia Rady o administratívnej spolupráci v oblasti spotrebných daní,
 - materiálu Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky: „Správa o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike s návrhmi na jeho zlepšovanie“.

Do 25.1.2012 (streda)

- povinnosť podať daňové priznanie k DPH za **december 2011** pre platiteľov s mesačným zdaňovacím obdobím (aj negatívne priznanie) a splatnosť vlastnej daňovej povinnosti
- povinnosť podať daňové priznanie k DPH za **IV. štvrtrok 2011** pre platiteľov so štvrtročným zdaňovacím obdobím (aj negatívne priznanie) a splatnosť vlastnej daňovej povinnosti
- povinnosť podať daňové priznanie k DPH za **december 2011** pre osoby, ktoré nie sú platiteľmi dane, ale vznikla im povinnosť platiť daň podľa § 69 zákona o DPH, a zaplatiť daň
- povinnosť podať daňové priznanie k spotrebným daniam z minerálneho oleja, tabakových výrobkov, piva, vína, liehu pre prevádzkovateľa daňového skladu a oprávneného príjemcu za **december 2011** (aj za zdaňovacie obdobie, v ktorom daňová povinnosť nevznikla) a splatnosť daní
- povinnosť podať daňové oprávnenia na distribúciu spotrebiteľského balenia liehu v daňovom voľnom obehu oznámiť údaje podľa § 44a ods. 15 zákona o spotrebnej dani z liehu colnému úradu elektronickej za **december 2011**
- povinnosť podať daňové priznanie k spotrebnej dani z liehu pre prevádzkovateľa liehovarnického závodu na pestovateľské pálenie ovocia za **december 2011** a splatnosť dane
- povinnosť podať daňové priznanie k spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu pre daňového dlžníka za **december 2011** a splatnosť spotrebnej dane

31.1.2012 (utorok)

- splatnosť preddavku dane z príjmov fyzických osôb za **január 2012** (mesačný preddavok vo výške 1/12 z poslednej známej daňovej povinnosti, ak tá presiahla 16 596,96 eura)
- splatnosť preddavku dane z príjmov právnických osôb za **január 2012** (mesačný preddavok vo výške 1/12 dane za predchádzajúce zdaňovacie obdobie, ak tá presiahla 16 596,96 eura)
- predložiť prehľad o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti, ktoré platiteľ dane zamestnancom vyplatil, o zamestnaneckej prémii a o daňovom bonuse za **IV. štvrtrok 2011**
- splatnosť preddavku na daň z motorových vozidiel za **január 2012** (mesačný preddavok vo výške 1/12 predpokladanej ročnej dane, ak tá u jedného správcu dane presiahne 8 292 eur)
- podať daňové priznanie na daň z motorových vozidiel za **rok 2011** a zaplatiť daň alebo doplatiť daň, ak daň vypočítaná v daňovom priznaní je vyššia ako zaplatené preddavky na daň
- podať daňové priznanie k dani z nehnuteľností na **rok 2012** ak vznikla daňová povinnosť podľa stavu k 1. januáru 2012, alebo ak nastali zmeny skutočností rozhodujúcich na vyrubenie dane
- zúčtovať prostriedky sociálneho fondu za **rok 2011**

Do 8.2.2012 (streda)

- odvod preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie za samostatne zárobkovo činnú osobu za **január 2012**
- odvod poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti (dobrovoľné), poistného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za samostatne zárobkovo činnú osobu za **január 2012**

Do výplatného termínu

- odvod preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie plateného zamestnancom a zamestnávateľom za **január 2012** (preddavok na poistné

z príjmu vypočítava a odvádza za zamestnanca zamestnávateľ)

- odvod poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, ktoré odvádza zamestnávateľ za **január 2012**

Do 5 dní po dni výplaty

- odvod preddavkov na daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti znížených o úhrn daňového bonusu za január 2012
- prevod finančných prostriedkov do sociálneho fondu za **február 2012**

Do 3 dní po dni vzniku daňovej povinnosti

- podať daňové priznanie k spotrebnej dani z minerálneho oleja, tabakových výrobkov, alkoholických nápojov (nevzťahuje sa na prevádzkovateľa daňového skladu, prevádzkovateľa tranzitného daňového skladu, prevádzkovateľa daňového skladu pre zahraničných zástupcov a oprávneného príjemcu) a splatnosť dane

Do 15.2.2012 (streda)

- odvod dane z príjmov fyzických osôb a právnických osôb vyberanej zrážkou za **január 2012**. Súčasne predložiť oznámenie o zrazení a odvedení dane príslušnému správcovi dane
- odvod sumy na zabezpečenie dane z príjmov fyzických osôb a právnických osôb platiteľom príjmu za **január 2012**. Zároveň túto skutočnosť oznámiť príslušnému správcovi dane

Do 20.2.2012 (pondelok)

- registračná povinnosť pre daň z pridanej hodnoty (DPH) pre zdaniteľnú osobu, ktorá má sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tuzemsku, a ak nemá takéto miesto, ale má bydlisko v tuzemsku alebo sa v tuzemsku obvykle zdržiava, a ktorá dosiahla za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov obrat 49 790 eur
- registračná povinnosť pre DPH pre zdaniteľné osoby, ktoré majú sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tuzemsku a ktoré spoločne podnikajú na základe zmluvy o združení alebo inej obdobnej zmluvy, ak za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov dosiahnu celkový obrat 49 790 eur. Do celkového obratu sa započítavajú obraty jednotlivých osôb a obrat z ich spoločného podnikania. Ak zdaniteľná osoba, ktorá nie je platiteľom dane, uzavrie zmluvu o združení s platiteľom dane, je povinná podať žiadosť o registráciu pre daň najneskôr do desiatich dní odo dňa uzavretia tejto zmluvy. Ak sa jeden z účastníkov zdruzenia rozhodne registrovať pre daň pred dosiahnutím celkového obratu 49 790 eur, sú povinní podať žiadosť o registráciu pre daň všetci účastníci zdruzenia k rovnakému dňu
- povinnosť podať elektronickými prostriedkami súhrnný výkaz za **január 2012** pre platiteľa dane, ktorý dodal tovar s oslobodením z tuzemska do iného členského štátu osobe identifikovanej pre daň v inom členskom štáte, alebo premiestnil tovar oslobodený od dane do iného členského štátu na účely svojho podnikania, alebo ktorý sa zúčastnil na trojstrannom obchode ako prvý odberateľ podľa § 45 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“). Povinnosť podať súhrnný výkaz má aj platiteľ DPH, ktorý dodal službu s miestom dodania v inom členskom štáte podľa § 15 ods. 1 zákona o DPH osobe identifikovanej pre daň, ktorá je povinná túto daň platiť

Do 27.2.2012 (pondelok) namiesto 25.2.2012 (sobota)

- povinnosť podať daňové priznanie k DPH za **január 2012** pre platiteľov s mesačným zdaňovacím obdobím (aj negatívne priznanie) a splatnosť vlastnej daňovej povinnosti
- povinnosť podať daňové priznanie k DPH za **január 2012** pre osoby, ktoré nie sú platiteľmi dane, ale vznikla im povinnosť platiť daň podľa § 69 zákona o DPH, a zaplatiť daň
- povinnosť podať daňové priznanie k spotrebnej dani z minerálneho oleja, tabakových výrobkov, alkoholických nápojov pre prevádzkovateľa daňového skladu, prevádzkovateľa tranzitného daňového skladu, prevádzkovateľa daňového skladu pre zahraničných zástupcov a oprávneného príjemcu, ktorý v rámci podnikania opakovane prijíma predmet dane v pozastavení dane z iného členského štátu za **január 2012** (aj za zdaňovacie obdobie, v ktorom daňová povinnosť nevznikla) a splatnosť dane
- povinnosť pre držiteľa oprávnenia na distribúciu spotrebiteľského balenia liehu v daňovom voľnom obehu oznámiť údaje podľa § 54 ods. 15 zákona o spotrebnej dani z alkoholických nápojov colnému úradu elektronickej za **január 2012** (zaručený elektronický podpis sa nevyžaduje)
- povinnosť podať daňové priznanie k spotrebnej dani z alkoholického nápoja pre prevádzkovateľa liehovarnického závodu na pestovateľské pálenie ovocia za **január 2012**; prílohou k daňovému priznaniu je zoznam pestovateľov s uvedením množstva liehu v l a vyrobeného pre jednotlivých pestovateľov a množstvo liehu v l a. skutočne prevzatého a s uvedením dátumu výroby liehu a kópie žiadostí o výrobu destilátu a splatnosť dane
- povinnosť podať daňové priznanie k spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu pre platiteľa dane za **január 2012** a splatnosť dane

Do 28.2.2012 (utorok)

- doručiť zdravotnej poisťovni výkaz, v ktorom zamestnávateľ uvedie v členení podľa jednotlivých zamestnancov všetky údaje potrebné na vykonanie ročného zúčtovania poistného za rok 2011, vrátane skutočnej výšky príjmu, na ktorý vznikol zamestnancovi nárok (len na účely ročného zúčtovania poistného za **rok 2011**; zák. č. 250/2011 Z. z., čl. VI. bod 40. § 38 ods. 2)

Do 29.2.2012 (streda)

- splatnosť preddavku dane z príjmov fyzických osôb za **február 2012** (mesačný preddavok vo výške 1/12 z poslednej známej daňovej povinnosti, ak tá presiahla 16 596,96 eura)
- splatnosť preddavku dane z príjmov právnických osôb za **február 2012** (mesačný preddavok vo výške 1/12 dane za predchádzajúce zdaňovacie obdobie, ak tá presiahla 16 596,96 eura)
- **POZOR, zmena, prehľad sa podáva mesačne:**
 - podať prehľad o príjmoch zo závislej činnosti, ktoré jednotlivým zamestnancom vyplatil zamestnávateľ, ktorý je platiteľom dane, o zrazených a odvedených preddavkoch na daň podľa § 35 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) z týchto príjmov, o zamestnaneckej prémii (§ 32a zákona) a o daňovom bonuse (§ 33 zákona) za **január 2012** (zákon č. 331/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, bod 20, § 39 odsek 9 písm. a/)
 - splatnosť preddavku na daň z motorových vozidiel za **február 2012** (mesačný preddavok vo výške 1/12 predpokladanej ročnej dane, ak tá u jedného správcu dane presiahne 8 292 eur)

M.K.

KARNET ATA

Cestovný pas do sveta obchodu

Bez zdržania
na colnici,
cez hranice
viac ako
65 krajín
sveta!

Dočasný dovoz bez cla, dovozných poplatkov a obmedzení

Karnet ATA je medzinárodne unifikovaný colný dokument, ktorý umožňuje uskutočňovať tranzit a dočasný dovoz tovaru do tretích krajín bez platenia cla a iných dovozných poplatkov (DPH), bez obchodno-politických obmedzení a bez splnenia colných formalít podľa národných colných predpisov jednotlivých krajín počas jedného roka (t.j. 12 mesiacov).

Karnet ATA umožňuje bezcolný dočasný vývoz/dovoz tovaru v nasledujúcich kategóriách:

- tovar určený na vystavenie alebo použitie na obchodných výstavách, prehliadkach a veľtrhoch alebo podobných podujatiach;
- obchodné vzorky a
- zariadenia na výkon povolenia.

To zahŕňa mnohé priemyselné výrobky a iné veci, napr.:

- počítače, výpočtová technika
 - ručné náradie,
 - fotografické a filmové zariadenia,
 - hudobné nástroje,
 - priemyselné a montážne náradie,
 - meracie a kontrolné zariadenia,
 - dopravné prostriedky, lietadlá,
 - zdravotnícke prístroje,
 - klenoty, šaty (modely),
 - kone alebo autá určené na preteky,
 - diela starých majstrov,
 - divadelné kostýmy,
 - zvukové aparatúry rokových skupín;
- ...čo sú len niektoré z vecí, ktoré môžu prekročiť hranice pomocou **karnetu ATA**.

Kde sa dá získať karnet ATA?

Na území SR karnety ATA výhradne vydáva **Slovenská obchodná a priemyselná komora (SOPK)** vo svojich 8 regionálnych komorách.

Viac o podmienkach na získanie karnetu ATA pozri webovú stránku SOPK: www.sopk.sk

Na druhej strane, na karnet ATA sa **nemôže dovážať tovar podliehajúci skaze alebo určený na spotrebu, ako aj tovar určený na prepracovanie, spracovanie alebo opravu.**